

Norske Boligbyggelags Landsforbund, Huseierne, Naturvernforbundet, Zero, Nelfo – en landsforening i NHO, Norsk Varmepumpeforening og Solenergiklyngen

Energismarte hjem: kåring av partiprogrammer 2021-2025

Gjennomgang av vedtatte programmer – ferdigstilt 25. juni 2021

Formål

Energismarte hjem: kåring av partiprogrammer 2021-2025

Skal Norge lykkes med det grønne skiftet er det avgjørende å få boligeierne med på laget. Husholdninger bruker hvert år 40 TWh strøm som utgjør 30% av strømforbruket i Norge. Det må være enkelt – og det må lønne seg å ta energismarte valg i hverdagen.

Vi har gjennomgått de politiske partienes program for stortingsvalget 2021. Målet er å synliggjøre i hvilken grad partiene har politikk for å få boligeierne med i det grønne skiftet.

Vi har sett på partienes ambisjoner, formuleringer og tiltak (vurdert med skala 1-6, der 6 er best).

Utarbeidet av Norske Boligbyggelags Landsforbund, Huseierne, Naturvernforbundet, Zero, Nelfo – en landsforening i NHO, Norsk Varmepumpeforening og Solenergiklyngen

Kriterier

	Kriterier
Spare: Energisparing	<p>Hvor bevisst er partiet tiltak for energisparing i husholdningene. Herunder tiltak husholdningene og borettslag/sameier kan gjøre for å redusere energibruken, hindre tap av energi/varme, samt smart styring av varme, lys og annen energibruk og effekt. Eksempler er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høyt ambisjonsnivå for lav energibruk i nye bygninger (TEK), og reduksjon i energibruk i eksisterende bygningsmasse • Energirådgivning, kartleggingsstøtte, kompetansetiltak • Støtte til å gjennomføre energiltak (Enova). Andre støtteordninger eller incentiver • Energiltak for borettslag/sameier • Utforming av fremtidig nettleie (er man bevisst nettleiens virkninger, avhengig av utforming kan nettleien hemme eller fremme energismarte boliger) • Tilgang til egne energibruksdata, husholdningene har gjennom nettleien finansiert nye AMS-målere og Elhub med en kostnad på over 9 milliarder kroner. Foreløpig har disse investeringene i liten grad bidratt til at folk flest er blitt smartere strømbrukere • Andre forslag som påvirker boligeier sine valg av energiløsninger • Krav om og støtteordninger for nullenergi og plusshus
Lage: Egenproduksjon av energi	<p>Hvor bevisst er partiet på å fremme husholdningenes, borettslagenes/sameienes mulighet til å produsere egen energi, energilagring i batterier, dele energi, samt å levere overskuddsproduksjon til strømmettet. Eksempler er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høyt ambisjonsnivå, tallfestet mål om egenproduksjon. • Støtte til installasjon (Enova, kommunal støtte, andre) til solcellepanel, batteri • Integreerte solceller i nybygg (Incentiver eller krav i byggt teknisk forskrift som fremmer bruk av solceller) • Overskuddsproduksjon: plusskundeordningen, innmatingstariff, elsertifikat, andre kostnader eller virkemidler • Forenkling eller tydeliggjøring av lov- og regelverk, f.eks. solcellepanel i borettslag/sameie • Krav om og støtteordninger for nullenergi og plusshus
Erstatte: Elbil	<p>Hvor bevisst er partiet å gjøre det lettere for boligeierne å bruke og eie elbil. Eksempler er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Støtteordninger for grunninvesteringer i ladeinfrastruktur for borettslag, sameier og fellesgarasjer • Utforming av nettleie og anleggsbidrag (er man bevisst nettleiens virkninger o.l.) • Forbedring av regelverk, som f.eks. tilgang på lading i borettslag og sameier <p>Denne kategorien tar <u>ikke</u> for seg skatt, avgift eller de generelle elbilfordelene sammenlignet med bensin- og dieselbil</p>

Kåring av partiprogrammer – rangert rekkefølge

	1) MDG	1) SV	2) Rødt	3) KrF	4) Venstre	5) Sp	6) Høyre	6) Ap	7) FrP
Spare: Energitiltak	5	6	6	3	3	2	1	2	3
Lage: Egenproduksjon av energi	5	4	4	2	3	3	2	2	1
Erstatte: Elbil	4	4	2	4	2	2	3	2	1
Snitt	4,7	4,7	4,0	3,0	2,7	2,3	2,0	2,0	1,7

Kåring av partiprogrammer – blokkfordeling

	Rødt	SV	Ap	Sp	MDG
Karakter (1 til 6)	4,0	4,7	2,0	2,3	4,7
Snitt-karakter	3,5				

KrF	Venstre	Høyre	FrP
3,0	2,7	2,0	1,7
2,4			

Kåring av partiprogrammer – regjeringsalternativer

	Ap	Sp
Karakter (1 til 6)	2,0	2,3
Snitt-karakter	2,2	

Ap	Sp	SV
2,0	2,3	4,7
3,0		

KrF	Venstre	Høyre
3,0	2,7	2,0
2,6		

Rødt

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	<p>Energipolitikken må starte med å kutte energiforbruket, både direkte og ved å erstatte ineffektiv fossil energi med mer energieffektive løsninger. (Rødt er tydelige på energieffektivisering er førsteprioritert i energipolitikken)</p> <p>Statlige tilskudd på minst 5 milliarder i året med mål om å redusere energiforbruket med 10 TWh i eksisterende bygg innen 2030 og halvere energiforbruket innen 2040.</p> <p>Øke Enova-støtten til energieffektivisering, særlig til tiltak som gjennomføres i private boliger. Videre øke den statlige innsatsen for at grunnvarme vurderes for alle nye større boligbyggeprosjekter.</p> <p>Rødt ønsker en nasjonal satsing på redusert energibehov og -forbruk, energieffektivisering, energisparing og opprustning av eksisterende kraftverk med statlige tilskudd</p> <p>Plan- og bygningsloven må stille strenge krav til energibruk i bygg. Passivhus og nullenergihus må være standarden i større byggeprosjekter.</p> <p>At staten skal ta en aktiv rolle i effektiviseringen av bygg, ikke bare gi ut støtte og tilskudd.</p>	6
Lage: Egenproduksjon av energi	<p><i>Se tekst energieffektivisering/energiparing</i></p> <p>I tillegg: Legge til rette for økt fornybar kraftproduksjon som ikke baserer seg på store naturinngrep, f.eks. ved å stille krav til solceller på bygninger der det er hensiktsmessig. Legge til rette for kooperativ utbygging av solenergi i liten skala. Ha en nasjonal og statsfinansiert satsing på redusert energibehov og -forbruk gjennom energieffektivisering og -sparing</p>	4
Erstatte: Elbil	<p>Bygge ut god kapasitet av hurtigladere for elbil i alle kommunesentre</p>	2
Snittkarakter		4

Sosialistisk Venstreparti (SV)

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spøre: Energisparing	<p>Styrke Klima- og energifondet og gi Enova økte overføringer og tydelig oppdrag om å realisere utslippskutt i industrien, transportsektoren, og støtte til energieffektivisering i alle typer bygg og anlegg. Vi må sikre at alle har tilgang på Enova-midlene, ikke bare de største og rikeste. Gjøre det enkelt for alle innbyggere og bedrifter å få hjelp og støtte til energieffektiviseringstiltak og klimatiltak.</p> <p>Utrede og innføre flere ordninger som gir incentiver til å gjøre miljøvennlige valg uavhengig av inntekt, som muligheten for å ta opp energilån til energieffektiviseringstiltak og installering av solkraft gjennom Husbanken.</p> <p>Utarbeide en plan for hvordan Norge skal klare å kutte minst 12 TWh gjennom energieffektivisering i bygg innen 2030. Energibruken fra bygg skal halveres innen 2050.</p> <p>Sette et tak på hvor høyt fastledd av nettleie skal være.</p> <p>Doble påslaget som går til Klima- og energifondet, og øremerke pengene til tiltak som kan redusere utslipp og bidra til energieffektivisering i husholdningene. Stille krav om at alle nye bygg skal være nullutslippsbygg eller plussbygg.</p>	6
Lage: Egenproduksjon av energi	<p><i>Se tekst energieffektivisering/energiparing</i></p> <p>I tillegg: stimulere til økt produksjon av solenergi i Norge og innføre et system for effekttariffer som ikke hemmer etablering av solkraft. Endre plusskundeordningen slik at det blir mulig for borettslag og sameier å benytte seg av solkraft for å forsyne husholdninger, og enklere å få mellomstore anlegg på nett. Sikre gode støtteordninger for installasjon av solceller på eksisterende bygg, næringsbygg, nybygg, bygningsintegrerte solceller og batterier</p>	4
Erstatte: Elbil	<p>Bedre støtteordningen for å bygge ut ladeinfrastruktur for hurtiglading i distriktene der det ikke er kommersielt lønnsomt i dag. Gi økonomisk støtte til ladeinfrastruktur i borettslag og sameier.</p>	4
Snittkarakter		4,7

Arbeiderpartiet (Ap)

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	Bidra til mer effektiv bruk av energi i næringslivet og husholdninger gjennom støtteordninger, økt kompetanse og offentlige krav.	2
Lage: Egenproduksjon av energi	Legge til rette for økt lokal solenergiproduksjon på kommersielt grunnlag.	2
Erstatte: Elbil	Vi vil satse videre på elbiler og på utbygging av klimavennlig infrastruktur, som ladestasjoner, i hele landet.	2
Snittkarakter		2

Senterpartiet (Sp)

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	<p>Om vi skal nå Paris-målene må vi satse stort på en rekke alternativ og elektrifisere så mye som mulig. Energieffektivisering, fornybar kraft, bioenergi og CCS er viktig. Vi trenger flere løsninger og noen som kan starte raskt dersom vi skal ha en sjanse til å nå klimamålene</p> <p>Sette mål om 10 TWh energieffektivisering i boliger, næringsbygg og offentlige bygg.</p> <p>Justere Enovas mandat for å legge bedre til rette for reduserte utslipp og økt produksjon basert på kjente teknologier.</p>	2
Lage: Egenproduksjon av energi	<p>Solkraft er en desentralisert energi og bør tas i bruk i langt større skala både i private bygg og i næringsbygg. Senterpartiet mener støtten til installasjon av solcelleanlegg bør økes. Dette vil både bidra til å øke tilfanget av fornybar energi og skape et marked for den industrien i Norge som produserer solcellepaneler</p>	3
Erstatte: Elbil	<p>Ha en nasjonal plan for ladestasjoner og fyllestasjoner for hydrogen og biogass.</p>	2
Snittkarakter		2,3

Miljøpartiet De Grønne (MDG)

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	<p>Energipolitikken må starte med å kutte energiforbruket, både direkte og ved å erstatte ineffektiv fossil energi med mer energieffektive løsninger. (MDG har energieffektivisering som avsnitt 1 under Energipolitikk. MDG er tydelige på at energieffektivisering må være førsteprioritet. EU sier det samme "Efficiency first-prinsippet").</p> <p>Styrke Stortingets mål om energisparing i bygg, med mål om en besparelse på 13 TWh i norsk bygningsmasse, og ta i bruk nye virkemidler for å nå målet.</p> <p>Vi vil prioritere energisparingstiltak som innebærer reelt lavere klima- og miljøavtrykk over bygningens levetid. Legge til rette for energisparing i husholdninger, industri- og byggsektoren gjennom økte bevilgninger, økt el-avgift og krav om nullenergibygging og plusshus.</p>	5
Lage: Egenproduksjon av energi	<p>Sette mål om at Norge innen 2030 skal ha solstrøm med samlet effekt på 5 GW og ruste opp virkemiddelapparatet kraftig for å få det til. Blant annet skal støtten til solceller på eksisterende bygg utvides, og det skal gis støtte til solceller på nybygg og bygningsintegreerte solceller.</p> <p>Stimulere til egenproduksjon av strøm for privatpersoner, borettslag og næringsliv.</p>	5
Erstatte: Elbil	<p>Sørge for at det bygges ut et sammenhengende ladenett innen 2023, og prioritere at infrastrukturen i distriktene bygges ut slik at elbil blir et reelt alternativ i hele landet.</p> <p>Innføre en støtteordning for etablering av ladepunkter i borettslag og sameier. Etablere en bygdemiljøpakke for miljøvennlig transport i distriktskommuner, med tiltak som leasingstøtte for elbil, bestillingsbusser, utlån av el-sykler og storskala utbygging av ladestasjoner.</p>	4
Snittkarakter		4,7

Kristelig folkeparti (KrF)

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	<p>At Norge skal være et foregangsland for utviklingen av en sirkulærøkonomi og redusere det materielle forbruket, herunder energiforbruket.</p> <p>Styrke arbeidet med energieffektivisering og utfasing av fossile energikilder i alle sektorer.</p> <p>Effektivisere bruken av energi og stimulere til økt sparing.</p>	3
Lage: Egenproduksjon av energi	<p>Samtidig har Norge rikelige uutnyttede fornybare energiresurser, og det er mulig å øke produksjonen mye gjennom havvind, biogass, solenergi, bølgekraft og geotermisk energi.</p> <p>Forsterke mulighetene for egenprodusert energi fra husholdninger, borettslag og landbruk.</p>	2
Erstatte: Elbil	<p>Bygge ut infrastrukturen for nullutslippsbiler, og gi økonomisk støtte til ladestasjoner og ladepunkt i borettslag, sameier og garasjelag.</p>	4
Snittkarakter		3,0

Venstre

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	<p>Energieffektivisering er et viktig klima- og miljøtiltak. Vi vil forsterke innsatsen og gjennomføre energiøkonomiserende (ENØK)-tiltak tilsvarende 10 TWh innen 2030.</p> <p>Vi vil styrke Enova, et statlig foretak som støtter utvikling av energi- og klimatiltak, energieffektivitet og økt energiforsyningsikkerhet, og andre tiltak som gjør det enklere for forbrukerne å ta mer miljøvennlige valg.</p> <p>Vi vil legge til rette for mer restaurering og oppgradering av eksisterende bygg. Byggsektoren bruker på verdensbasis om lag førti prosent av alle ressurser, inkludert energi og materialer. Å ta vare på eksisterende bygg er bra for miljøet.</p> <p>Vi må gjennomføre en sirkulærøkonomisk omstilling som gjør det enklere for forbrukere å handle miljøvennlig. Derfor må vi endre måten vi produserer og forbruker varer på. Vi vil ta vare på materialer på en måte som reduserer utslipp og energiforbruk.</p>	3
Lage: Egenproduksjon av energi	<p>Solenergi er viktig for lokal energiforsyning og en sentral fornybar energikilde i verden. Vi vil tilpasse det norske regelverket for fornybar energi, slik at det blir enklere å bli plusskunde og selge overskudd av egenprodusert energi til andre brukere.</p> <p>Husholdningene er viktige bidragsytere til redusert strømforbruk og økt strømproduksjon, f.eks. med solceller. Vi vil oppmuntre til dette gjennom prising av strøm og tilskudd til omlegging.</p>	3
Erstatte: Elbil	<p>Vi vil sikre ladeinfrastruktur i hele landet.</p> <p>Vi vil bygge bedre infrastruktur for lading og påfyll av fornybart drivstoff i hele landet.</p>	2
Snittkarakter		2,7

Høyre

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	<p>Videreføre og styrke Enova som klimapolitisk virkemiddel.</p> <p>Bruke avgiftssystemet for å stimulere til økt energieffektivisering og -gjenbruk i bygg, for eksempel restvarme og varmegjenvinning fra industri.</p> <p>Bygge mer energieffektive og bærekraftige bygg.</p>	1
Lage: Egenproduksjon av energi	<p>Gjennomgå regelverket og virkemiddelapparatet for å stimulere til bruk av solenergi.</p> <p>Legge til rette for grønn nabolagsdeling av energi og vurdere hvordan det kan bli enklere å koble egenprodusert kraft på strømmettet.</p> <p>Gjøre det lettere for privatpersoner og bedrifter å sette opp solcelleanlegg ved å forenkle regelverket.</p>	2
Erstatte: Elbil	<p>Øke tilgangen på hurtig- og lynlading for elbiler i hele landet.</p> <p>Jobbe for økt ladeinfrastruktur i borettslag og leilighetsbygg, samt parkeringsanlegg og parkering for næringsbygg</p>	3
Snittkarakter		2

Fremskrittspartiet (FrP)

	Fra partiprogram 2021-25	Delkarakter
Spare: Energisparing	<p>Ved smart bruk av energi vil kostnadene for den enkelte bli lavere, samtidig som miljøinngrepene begrenses. Skatte- og avgiftslettelser på energibesparende tiltak (ENØK) både for privatpersoner og næringsliv må videreføres med langsiktighet og forutsigbarhet.</p> <p>Frp vil si nei til rushtidsavgift på strøm.</p>	3
Lage: Egenproduksjon av energi	<p>Det finnes mange ulike områder som kan få en rolle i fremtidig energiforsyning i Norge, enten direkte gjennom termisk energi eller via elektrisitetsproduksjon. Noen eksempler er bioenergi, bølgekraft, tidevannskraft, jordvarme, solceller, atomkraft og fisjonsenergi. Økt bruk av nye fornybare energikilder kan bidra til å gjøre energibruken mer fleksibel og bidra til økt verdiskaping.</p>	1
Erstatte: Elbil	<p>Ingenting</p>	1
Snittkarakter		1,7